

Het verhaal van Jill

Zodra ik mijn zus Jill de aankomsthal van het vliegveld in zag komen, wist ik dat er iets mis was. Ze had haar gevoelens nooit goed kunnen verbergen en het was mij duidelijk dat ze emotioneel onder iets gebukt ging.

Jill was met mijn broer John, die ik in geen zestien jaar had gezien, van Engeland naar de Verenigde Staten gevlogen. John is in 1972 van Engeland naar Australië geëmigreerd en ik ben in 1984 naar de Verenigde Staten vertrokken. Jill was en is de enige van ons drieën die nog in Engeland woont. John had een reis naar Engeland gemaakt en deze trip naar Atlanta was de laatste etappe op zijn terugreis. Jill was met hem meegereisd naar Atlanta, waar mijn vrouw JoAnna en ik in de buurt wonen. Zo kon Jill een paar weken bij ons doorbrengen en John daarvandaan uitzwaaien naar Australië.

We omhelsden elkaar en na een paar ongemakkelijke ogenblikken gingen we op weg naar het hotel. Ik had voor die nacht kamers in een hotel gereserveerd, zodat JoAnna en ik hun de volgende dag Atlanta zouden kunnen laten zien voor we naar het noorden, naar ons huis, zouden rijden.

Zodra de gelegenheid voor een serieus gesprek zich voordeed, zei Jill, ‘Colin, het gaat niet goed thuis. Misschien gaan Jeff en ik wel uit elkaar.’

Ik had wel gemerkt dat er iets met mijn zus aan de hand leek te zijn, maar ik was toch verrast. Ik had altijd gedacht dat zij en Jeff – nu al zes jaar – gelukkig getrouwd waren. Ze waren allebei al eens getrouwd geweest, maar deze relatie leek duurzaam. Jeff had drie

kinderen uit zijn eerste huwelijk, Jill had er vier. Haar jongste zoon, Paul, was de enige die nog thuis woonde.

‘Wat is er mis?’ vroeg ik.

‘Nou, het is allemaal heel vreemd en ik weet niet goed waar ik moet beginnen,’ antwoordde ze. ‘Jeff gedraagt zich nogal eigenaardig en ik kan er eigenlijk niet meer tegen. We zijn zo ver gekomen dat we niet meer met elkaar kunnen praten. Ik word er gek van. Hij heeft zich helemaal van me afgekeerd en zegt dat het allemaal mijn schuld is.’

‘Vertel het me eens,’ zei ik, met een blik op John, die met zijn ogen draaide. Hij was een week bij hen in huis geweest voor ze naar Atlanta vlogen en aan zijn gezichtsuitdrukking te zien, had hij voorlopig genoeg van dit thema.

‘Kun jij je Jeffs oudste dochter, Lorraine, nog herinneren?’ vroeg Jill. Ik knikte. ‘Haar man is ongeveer een jaar geleden bij een auto-ongeluk om het leven gekomen. Vanaf die tijd is er tussen haar en Jeff een vreemde relatie ontstaan. Steeds wanneer ze belt, loopt hij over van genegenheid, hij noemt haar “liefje” en zit urenlang met haar te smoezen. Je zou haast denken dat ze verliefd zijn – niet vader en dochter. Als ze belt terwijl hij ergens mee bezig is, laat hij alles liggen om met haar te kunnen praten. Als ze bij ons thuis is, gedraagt hij zich net zo – zo niet erger. Ze zitten dicht bij elkaar, praten zachtjes en alle anderen worden buitengesloten – vooral ik. Ik kan het nauwelijks verdragen. Ik heb het gevoel dat zij het belangrijkste in zijn leven is geworden, ik speel nauwelijks meer een rol. Ik voel me buiten spel gezet en genegeerd.’

Ze ging maar door en kwam met meer details van de vreemde familiedynamiek die zich had ontwikkeld. JoAnna en ik luisterden aandachtig. Vol begrip en meeleven bespraken we de mogelijke oorzaak van Jeffs gedrag en hoe ze hem daarop zou kunnen aanspreken. Kortom: we probeerden een oplossing te vinden, zoals elke bezorgde broer en schoonzus zouden doen. John steunde ons en kwam ook met zijn visie op de situatie.

Wat mij vreemd en verdacht voorkwam, was het atypische gedrag van Jeff. De Jeff die ik kende, ging liefdevol met zijn dochters om en

had hun bevestiging en liefde zeker ook nodig. Toch had ik hem zich nooit zo zien gedragen als Jill hem nu beschreef. Ik kende hem als zorgzaam en liefdevol jegens Jill. Ik kon nauwelijks geloven dat hij haar nu zo wreed behandelde. Ik kon goed begrijpen dat de situatie Jill erg ongelukkig maakte en Jeffs volharden dat ze het zich maar verbeeldde en zichzelf geestelijk in de vernieling hielp, maakte het voor haar alleen nog maar erger.

Het gesprek werd de hele volgende dag voortgezet. Ik begon een beeld te krijgen van wat er vanuit het perspectief van Radicaal Vergeven tussen Jill en Jeff aan de hand zou kunnen zijn. Ik besloot daar voorlopig echter nog niets over te zeggen. Ze werd nog te veel in beslag genomen door de dramatische situatie en zou niet in staat zijn geweest te horen en te begrijpen wat ik te zeggen had. Radicaal Vergeven is gebaseerd op een omvattend spiritueel perspectief dat destijds toen we nog allemaal in Engeland woonden, geen deel had uitgemaakt van onze gemeenschappelijke realiteit. Ik was er zeker van dat zij en John niets over mijn opvattingen met betrekking tot Radicaal Vergeven wisten en ik had het gevoel dat de tijd nog niet rijp was om een moeilijke en uitdagende gedachte te uiten als: *dit is perfect, zoals het is, en een mogelijkheid om te helen.*

Nadat we twee dagen lang over het probleem hadden gepraat en gepraat, besloot ik dat het tijd was om over Radicaal Vergeven te beginnen. Maar dan moest mijn zus zich wel openstellen voor de mogelijkheid dat er iets in haar leven gebeurde dat boven het voor de hand liggende uitsteeg – iets zinvol, dat door God of door het universum werd geleid en voor haar eigen bestwil was. Maar ze was er nog steeds van overtuigd dat zij in deze situatie het *slachtoffer* was. Het was dus maar de vraag of ik haar zover zou kunnen krijgen om naar een verklaring voor Jeffs gedrag te luisteren, die haar uit die rol zou kunnen bevrijden.

Maar toen mijn zus haar relaas van de vorige dag nog eens opnieuw begon te herhalen, besloot ik in te grijpen. Voorzichtig zei ik: 'Jill, zou je bereid zijn anders naar deze situatie te kijken? Zou je ervoor openstaan om een heel andere uitleg van wat er gaande is, aan te horen?'

Ze keek me aan alsof ze wilde zeggen: ‘Hoe zou je dit anders kunnen bekijken? Het is zoals het is!’ Maar ik kon daar bij Jill mee aankomen, want in het verleden had ik haar al eens geholpen met een relatieprobleem. Ze had dus genoeg vertrouwen om te zeggen: ‘Voor mijn part. Waar denk je aan?’

Dit was het moment waarop ik had gewacht. ‘Wat ik je ga zeggen, klinkt misschien vreemd, maar wacht even met protesteren tot ik uitgesproken ben. Blijf open voor de mogelijkheid dat wat ik zeg, klopt, en kijk of datgene wat ik je ga zeggen jou iets doet.’

Tot op dat moment had John weliswaar zijn best gedaan om Jill aandacht te blijven geven, maar het steeds terugkerende gesprek over Jeff was hem danig de keel uit gaan hangen. In feite kwam wat zij zei, helemaal niet meer binnen bij hem. Nu merkte ik echter dat hij opeens zijn oren spitste.

‘Wat jij ons hebt beschreven, Jill, is ongetwijfeld de waarheid zoals jij die ziet,’ begon ik. ‘Ik twijfel er geen moment aan dat alles is gebeurd zoals jij het vertelt. Trouwens, John heeft er de afgelopen drie weken zelf veel van meegemaakt en hij bevestigt jouw verhaal, toch, John?’ vroeg ik mijn broer.

‘Absoluut,’ bevestigde hij. ‘Het is precies zoals Jill zegt. Ik vond het ook vreemd en eerlijk gezegd voelde ik me niet echt op mijn gemak.’

‘Dat verbaast me niets,’ zei ik. ‘In elk geval moet je me geloven, Jill, dat niets van hetgeen ik ga zeggen bedoeld is om je verhaal te ontkennen of te ontzenuwen. Ik ben ervan overtuigd dat het gebeurd is, zoals jij me dat verteld hebt. Ik wil je er alleen attent op maken dat er onder de oppervlakte misschien nog iets anders meespeelt.’

‘Wat bedoel je met *onder de oppervlakte*?’ vroeg Jill wantrouwig.

‘Het is heel natuurlijk om ervan uit te gaan dat wat je ziet de hele realiteit is,’ legde ik uit. ‘Maar misschien speelt zich achter die realiteit veel meer af. We merken daar alleen niets van, omdat onze zintuigen dat gewoon niet kunnen waarnemen. Maar dat wil niet zeggen, dat het er niet is.’

Neem jouw situatie. Jij en Jeff zitten in dit drama. Dat is duidelijk. Stel dat er achter dit drama heel iets anders schuilgaat, iets spiritueels – dezelfde mensen en dezelfde gebeurtenissen – maar met een totaal andere betekenis? Wat, als jullie zielen dezelfde dans uitvoerden, maar op een heel andere melodie? En wat, als die dans bedoeld was om jou te helen? Stel dat je dit zou kunnen zien als een mogelijkheid om te helen en te groeien? Dat zou een totaal andere interpretatie zijn, nietwaar?’

Zowel zij als John zaten me aan te kijken alsof ik ineens Swahili sprak. Ik besloot van het uitleggen af te zien en direct naar de ervaring te gaan.

‘Als je terugkijkt op de afgelopen drie maanden, Jill,’ ging ik verder. ‘Wat heb je dan meestal gevoeld als je zag dat Jeff zich zo liefdevol tegenover zijn dochter Lorraine gedroeg?’

‘Vooral boosheid,’ begon ze, maar ze dacht verder na. ‘Frustratie,’ voegde ze eraan toe. En na een lange pauze: ‘en verdriet. Ik ben echt verdrietig.’ Haar ogen vulden zich met tranen. ‘Ik voel me zo eenzaam en zo in de kou staan,’ zei ze en ze begon stilletjes te huilen. ‘Het zou allemaal niet zo erg zijn, als ik wist dat hij zijn liefde niet kon tonen, maar dat kan hij wel en dat doet hij ook – maar bij haar!’

Die laatste woorden gooide ze er heftig en kwaad uit. Toen begon ze voor het eerst sinds haar komst onbedaarlijk te huilen. Ze had al eerder een paar traantjes weggepinkt maar ze had zichzelf steeds ingehouden. Nu kon ze zich eindelijk laten gaan. Ik was blij dat Jill zo snel in contact kon komen met haar emoties.

Er gingen tien minuten voorbij voor ze ophield met huilen en ik het gevoel kreeg dat ze weer kon praten. Ik vroeg: ‘Jill, kun jij je herinneren of je je ooit eerder zo gevoeld hebt, toen je een klein meisje was?’ Zonder aarzelen zei ze: ‘Ja.’ Meer niet, dus vroeg ik haar of ze er meer over kon zeggen. Ze had wat tijd nodig voor ze daarop inging.

‘Papa hield ook niet van me!’ flapte ze er ten slotte uit en ze begon weer te snikken. ‘Ik wilde dat hij van me hield, maar dat deed hij niet. Ik dacht dat hij van niemand kon houden! Toen

kwam jouw dochter, Colin. Van haar hield hij wel. Waarom kon hij dan niet van mij houden, verdomme?!’ Ze sloeg met haar vuist op tafel, terwijl ze de woorden uitschreeuwde en haar tranen de vrije loop liet.

Jill bedoelde mijn oudste dochter, Lorraine. Door toeval, of eerder nog door synchroniciteit, hadden zij en Jeffs oudste dochter dezelfde naam.

Het deed Jill goed om eens flink te huilen. Haar tranen werkten bevrijdend en waren waarschijnlijk een keerpunt voor haar. Ik dacht dat een echte doorbraak misschien niet zo lang op zich zou laten wachten. Ik moest haar nog een klein zetje geven.

‘Vertel me over wat er toen gebeurde met mijn dochter Lorraine en papa,’ zei ik.

‘Nou,’ zei Jill, terwijl ze moed verzamelde. ‘Ik heb altijd het gevoel gehad dat papa niet van me hield en ik hunkerde naar zijn liefde. Hij hield mijn hand nooit vast, nam me haast nooit op schoot. Ik had altijd het gevoel dat er iets mis was met mij. Toen ik wat ouder was, vertelde mama mij dat papa waarschijnlijk niet in staat was om van iemand te houden, zelfs niet van haar. Op dat moment had ik er min of meer vrede mee. Als hij echt niet in staat was om van iemand te houden, dan was het niet mijn schuld dat hij niet van me hield. Hij hield echt van niemand. Hij had bijna nooit aandacht voor mijn kinderen – zijn eigen kleinkinderen – laat staan voor mensen of kinderen die geen familie waren. Hij was geen slechte vader. Hij kon alleen niet van iemand houden. Ik had echt met hem te doen.’

Ze hilde nog meer en nam er dit keer de tijd voor. Ik wist wat ze bedoelde, toen ze het over onze vader had. Hij was een vriendelijke, fijngevoelige man, maar erg stil en teruggetrokken. Inderdaad had hij voor iedereen emotioneel nagenoeg onbereikbaar geleken.

Toen Jill weer een beetje tot zichzelf was gekomen, ging ze verder: ‘Ik kan me nog een bepaalde dag herinneren, bij jou thuis. Je dochter Lorraine zal vier of vijf zijn geweest. Mam en papa waren uit

Leicester op bezoek en we gingen met z'n allen naar jullie toe. Ik zag dat Lorraine papa's hand pakte. Ze zei: 'Kom, opa. Ik wil je de tuin laten zien en al mijn bloemen.' Hij was als was in haar handen. Ze leidde hem rond, praatte aan een stuk door en liet hem alle bloemen zien. Ze had hem betoverd. Ik hield hen de hele tijd vanuit het raam in de gaten. Toen ze weer binnenkwamen, zette hij haar op zijn schoot, hij was zo speels en had zo'n goed humeur, zo had ik hem nog nooit gezien.

Ik was er kapot van. *Hij kan dus toch van iemand houden*, dacht ik. Als hij van Lorraine kon houden, waarom dan niet van mij?' De laatste woorden werden gefluisterd, gevolgd door een eindeloze stroom tranen van diep verdriet. Tranen die ze al die jaren had ingehouden.

Ik vond dat we voor dat moment genoeg gedaan hadden en stelde voor om thee te gaan drinken. *(Wij Engelsen drinken altijd thee, wat er ook gebeurt!)*

Vanuit het standpunt van Radicaal Vergeven kon ik gemakkelijk zien dat Jeffs vreemde gedrag onbewust was bedoeld om Jill te helpen de onverwerkte relatie met haar vader te helen. Als ze dat zou kunnen inzien en de volmaaktheid in Jeffs gedrag zou kunnen erkennen, zou ze haar pijn kunnen helen – en dan zou Jeffs gedrag vrijwel zeker veranderen. Ik wist alleen niet goed hoe ik dit op dat moment op een begrijpelijke manier aan Jill duidelijk kon maken. Gelukkig hoefde ik het niet eens te proberen. Ze kwam helemaal alleen op het kennelijk duidelijke verband.

Later die dag vroeg ze me: 'Colin, vind jij het niet vreemd dat Jeffs dochter en die van jou dezelfde naam hebben? Nu ik eraan denk, ze zijn ook allebei blond en de oudste. Is dat geen vreemd toeval! Denk jij dat er een verband is?'

Ik lachte en antwoordde, 'Absoluut. Het is de sleutel tot het begripen van deze situatie.'

Ze keek me lange tijd diep in de ogen. 'Wat bedoel je?'

'Probeer daar zelf maar eens achter te komen,' antwoordde ik. 'Zie je nog meer overeenkomsten tussen die situatie met pap en mijn Lorraine en je huidige situatie?'

‘Eens kijken,’ zei Jill. ‘Ze hebben dezelfde naam. Ze kregen in hun leven datgene wat ik nooit van de mannen in mijn leven heb kunnen krijgen.’

‘En dat is?’ vroeg ik.

‘Liefde,’ zei ze fluisterend.

‘Ga door,’ spoorde ik haar zachtjes aan.

‘Schijnbaar kreeg jouw Lorraine de liefde van papa die ik miste. En Jeffs dochter, Lorraine, krijgt van haar vader alle liefde die ze nodig heeft, maar ten koste van mij. Oh, mijn God!’ riep ze uit. Kennelijk begon ze het nu echt te begrijpen.

‘Maar waarom? Ik begrijp niet waarom. Ik word hier bang van! Wat is er verdorie aan de hand?’ vroeg ze in paniek.

Het was tijd om voor haar de stukjes van de puzzel in elkaar te leggen. ‘Kijk, Jill, ik zal je vertellen hoe het zit,’ zei ik. ‘Dit is een perfect voorbeeld van datgene waar ik je eerder over vertelde, toen ik zei dat er achter het drama dat we “leven” noemen een geheel andere realiteit schuilgaat. Geloof me, je hoeft nergens bang voor te zijn. Als je eenmaal ziet hoe het werkt, zul je meer vertrouwen, meer zekerheid en meer vrede voelen dan je ooit voor mogelijk had gehouden. Je zult inzien hoe goed we door het universum of God, hoe je het ook wilt noemen, worden ondersteund, elk moment van elke dag, ongeacht hoe erg de situatie op enig moment ook lijkt te zijn,’ zei ik zo geruststellend mogelijk.

‘Vanuit een spiritueel perspectief gezien is onze onvrede in welke gegeven situatie ook, een teken dat we niet meer in balans zijn met de spirituele wetmatigheden en dat we de kans krijgen iets te helen. Dat kan pijn zijn of misschien een vergiftigende overtuiging, die ons ervan weerhoudt ons ware zelf te worden. We bekijken het echter niet vaak vanuit dat perspectief. In plaats daarvan hebben we een oordeel over de situatie en geven we een ander de schuld van wat er gebeurt. Dit weerhoudt ons ervan de boodschap te zien of de les die erin schuilt, te begrijpen. Daardoor lukt het helen niet. Als we niet helen wat er geheeld moet worden, blijft ons niets anders over dan nog meer onvrede op te roepen tot we letterlijk gedwongen worden

ons af te vragen: “*Wat is hier nu eigenlijk aan de hand?*” Soms moet de boodschap erg hard aankomen, of de pijn extreem worden, voor we er aandacht aan besteden. Een levensbedreigende ziekte zorgt bijvoorbeeld voor een overduidelijke boodschap. Maar sommige mensen zien het verband niet tussen datgene wat er in hun leven gebeurt en de kans die dat biedt om te helen, zelfs niet als ze in het aangezicht staan van de dood.

In jouw geval is datgene wat naar boven is gekomen en geheeld moet worden, je oorspronkelijke pijn met betrekking tot je vader en het feit dat hij je nooit heeft laten voelen dat hij van je hield. Daar komt alle pijn en onvrede die je nu voelt, vandaan. Deze pijn heb je ook eerder steeds weer gevoeld in verschillende situaties, maar omdat jij de kans die je kreeg, niet herkende, kon de wond niet helen. Het is dus een cadeautje dat de pijn nu terugkeert en je opnieuw de kans krijgt om ernaar te kijken en deze kwestie te helen!’

‘Een cadeautje?’ vroeg Jill. ‘Je bedoelt dat het een cadeau is, omdat er een boodschap voor mij in zit? Een boodschap die ik allang in ontvangst had kunnen nemen, als ik hem maar had gezien?’

‘Ja,’ zei ik. ‘Als je het destijds had begrepen, was je er niet zo naar aan toe geweest, en zou je deze ellende nu niet hoeven doormaken. Maar het maakt niet uit. Nu kan het ook. Het is perfect zo. Nu hoef je geen levensbedreigende ziekte te krijgen om het te kunnen begrijpen, in tegenstelling tot veel andere mensen. Je begint het te begrijpen en heel te worden. Ik zal je precies uitleggen wat er is gebeurd en hoe het je leven tot nu toe heeft beïnvloed.’ Ik wilde dat ze de dynamiek van haar huidige situatie goed begreep.

‘Als klein meisje voelde je je door papa in de steek gelaten en je miste zijn liefde. Dat is verschrikkelijk voor een meisje. Psychologisch gezien is het voor de ontwikkeling van een jong meisje essentieel dat ze voelt dat haar vader van haar houdt. Omdat jij die liefde niet gevoeld hebt, trok je de conclusie dat er iets mis was met jou. Je begon echt te geloven dat niemand van je kon houden en dat je dus *niet goed genoeg* was. Die overtuiging heeft zich diep in

je onderbewustzijn verankerd en begon later, toen je relaties kreeg, je leven te beheersen. Met andere woorden, je onbewuste overtuiging dat je *niet goed genoeg* was, werd weerspiegeld in het feit dat er in je leven feitelijk situaties waren die je aantoonde dat je inderdaad *niet goed genoeg* was. Het leven zal je overtuiging altijd bevestigen.

Als kind was de pijn die je voelde omdat je papa's liefde niet kreeg, meer dan je kon verdragen. Dus heb je een deel van die pijn *onderdrukt* en heb je nog veel meer dingen *verdrongen*. Als je een emotie onderdrukt, weet je dat het er is, maar je stopt het weg. Verdrongen emoties worden zo diep in je onderbewustzijn begraven, dat je je er niet eens meer van bewust bent.

Later, toen je erachter kwam, dat je vader van nature geen liefdevol mens was en waarschijnlijk van niemand kon houden, begon je je te herstellen en jezelf van de gevolgen van het gevoel dat hij niet van je hield, te genezen. Waarschijnlijk heb je de onderdrukte pijn deels losgelaten en misschien ben je begonnen je overtuiging dat niemand van je zou kunnen houden, ten dele op te geven. Als hij van niemand kon houden, was het tenslotte misschien toch niet jouw schuld dat hij niet van je hield.

Maar toen werd je met een enorme dreun weer helemaal teruggeworpen. Op het moment dat jij zag hoe liefdevol hij mijn Lorraine tegemoettrad, kwam jouw oorspronkelijke overtuiging meteen weer tevoorschijn. Je zei tegen jezelf: "*Mijn vader kan dus toch van iemand houden, maar hij houdt niet van mij. Het is kennelijk toch mijn schuld. Ik ben niet goed genoeg voor mijn vader, en ik zal voor geen enkele man ooit goed genoeg zijn.*" Vanaf dat moment heb je in je leven steeds weer situaties gecreëerd om je overtuiging dat je *niet goed genoeg* was, te versterken.'

'Hoe heb ik dat gedaan?' onderbrak Jill me. 'Ik begrijp niet hoe ik er zelf voor gezorgd heb dat ik in mijn leven *niet goed genoeg* was.'

'Hoe was je relatie met Henry, je eerste man?' reageerde ik. Ze was vijftien jaar getrouwd geweest met Henry, de vader van haar vier kinderen.

‘In veel opzichten niet slecht, maar hij bedroog me. Hij was altijd op zoek naar een kans om met een andere vrouw het bed in te duiken, dat vond ik vreselijk.’

‘Precies. En in die situatie zag jij hem als de schurk en jezelf als slachtoffer. De waarheid is echter dat jij hem in je leven hebt aangehouden omdat je op een bepaald niveau wist dat hij je overtuiging, dat je niet goed genoeg was, zou bevestigen. Door je ontrouw te zijn, ondersteunde hij jouw overtuiging over jezelf.’

‘Wil je zeggen dat hij mij een dienst heeft bewezen? Daar geloof ik dus helemaal niets van!’ zei ze lachend, maar ook met iets van boosheid.

‘Nou, hij heeft je overtuiging in elk geval versterkt, toch?’ antwoordde ik. ‘Je was zo duidelijk *niet goed genoeg*, dat hij voortdurend op zoek ging naar andere, *beter*, vrouwen. Had hij het tegenovergestelde gedaan en je voortdurend behandeld alsof jij volkomen goed genoeg voor hem was, dan had je een ander drama in je leven gecreëerd om je overtuiging bevestigd te zien. Je overtuiging over jezelf, ook al was die totaal onjuist, maakte het je onmogelijk om goed genoeg te zijn.’

Zo was Henry er waarschijnlijk direct mee gestopt, achter je vriendinnen aan te lopen, als je destijds je overtuiging had veranderd door je oorspronkelijke pijn vanwege je vader te helen en als je je overtuiging zou hebben veranderd in *ik ben goed genoeg*. Als Henry er dan niet mee gestopt was, zou je er waarschijnlijk geen probleem mee hebben gehad hem te verlaten – en op zoek zijn gegaan naar iemand die je behandeld zou hebben alsof je wel goed genoeg was. We creëren altijd onze eigen realiteit, al naar gelang onze overtuigingen. Als je erachter wilt komen wat je overtuigingen zijn, kijk dan naar je leven. Het leven weerspiegelt altijd onze overtuigingen.’

Jill leek enigszins verbluft, dus besloot ik een aantal van mijn punten te herhalen. ‘Elke keer dat Henry je bedroog, gaf hij jou de kans je oorspronkelijke pijn over het feit dat je vader niet genoeg van je hield, te helen. Door zijn handelingen confronteerde hij je met je overtuiging dat je nooit goed genoeg zou zijn voor een man. De

eerste paar keer dat dat gebeurde, was je waarschijnlijk zo boos en van streek dat je met je oorspronkelijke pijn in contact had kunnen komen en je overtuigingen over jezelf onder ogen had kunnen leren zien. Zijn eerste blijken van ontrouw waren in feite jouw eerste kansen om Radicaal Vergeven in praktijk te brengen en je oorspronkelijke pijn te helen. Maar die kansen heb je voorbij laten gaan. Elke keer heb je van hem de schoft gemaakt en jezelf weggezet als slachtoffer. Dat maakte het helen onmogelijk.’

‘Wat bedoel je met vergeven?’ vroeg Jill, nog steeds verward. ‘Wil jij zeggen dat ik hem had moeten vergeven voor het verleiden van mijn beste vriendin en alle anderen die er wel zin in hadden?’

‘Ik bedoel dat hij je op die momenten de kans gaf contact te maken met je oorspronkelijke pijn en te zien hoe je leven door een bepaalde overtuiging over jezelf werd beheerst. Daarmee gaf hij jou de kans je overtuiging te begrijpen en te veranderen, waardoor je je oorspronkelijke pijn had kunnen helen. Dat bedoel ik met vergeving. Kun jij inzien waarom Henry jouw vergeving verdient, Jill?’

‘Ja, ik denk het wel,’ zei ze. ‘Hij spiegelde mijn overtuiging – de overtuiging die ik gecreëerd had omdat ik papa’s liefde zo miste. Hij bevestigde dat ik niet genoeg was. Is dat wat je bedoelt?’

‘Ja, en in zoverre hij je die kans heeft gegeven, verdient hij erkenning – in feite meer dan jij je op dit moment realiseert. We weten niet zeker of hij met dit gedrag gestopt zou zijn, als jij je probleem met pa destijds helder had gekregen. Ook niet of jij bij hem zou zijn weggegaan. In beide gevallen zou hij je enorm hebben geholpen. Dus wat dat betreft, verdient hij niet alleen jouw vergeving, maar ook je innige dankbaarheid. En weet je wat? Hij kon er niets aan doen, dat jij de ware boodschap achter zijn gedrag niet begreep.

Ik weet dat het niet eenvoudig was om te zien dat hij je een groot geschenk probeerde te geven. We hebben niet geleerd op die manier te denken. We hebben niet geleerd te kijken naar wat er gebeurt en te zeggen: “Kijk eens wat ik in mijn leven heb gecreëerd. Is dat niet interessant?” In plaats daarvan hebben we geleerd te oordelen, anderen de schuld te geven, aan te klagen, slachtoffer te spelen en wraak te zoeken. We hebben evenmin geleerd ervan uit te gaan dat ons

leven wordt gestuurd door krachten die ons eigen bewuste denken te boven gaan – maar in werkelijkheid is dat wel degelijk zo.

In feite was het Henry's *ziel* die geprobeerd heeft je te helpen helen. Oppervlakkig gezien heeft Henry zijn seksuele verslaving bevredigd, maar zijn ziel – die met jouw ziel samenwerkte – koos ervoor de verslaving in te zetten voor jouw spirituele groei. Het inzien van dat feit is waar Radicaal Vergeven om draait. Het gaat erom achter ogenschijnlijke omstandigheden de waarheid te zien en de liefde te herkennen die daar altijd aanwezig is.'

Ik voelde dat het Jill zou kunnen helpen de principes die ik had beschreven volledig te begrijpen, als we over haar huidige situatie zouden praten. Dus zei ik: 'Laten we nog eens naar Jeff kijken om te zien hoe deze principes in je huidige relatie werken. In het begin was Jeff bijzonder lief voor je. Hij was echt gek op je, deed alles voor je, communiceerde met je. Oppervlakkig gezien leek je leven met Jeff prima.

Maar houd in gedachten, dat dit niet paste bij jouw zelfbeeld – jouw overtuiging over jezelf. Volgens jouw zelfbeeld zou jij geen man mogen hebben die je zoveel liefde gaf. Je bent uiteindelijk *niet goed genoeg*, toch?'

Jill knikte, maar ze kwam nog steeds onzeker en tamelijk perplex over.

'Je ziel weet dat je die overtuiging moet helen, dus verbindt ze zich op de een of andere manier met Jeffs ziel om je daarvan bewust te maken. Aan de oppervlakte lijkt het dat Jeff zich vreemd begint te gedragen, het past helemaal niet bij zijn karakter. Dan tergt hij je door van *een andere* Lorraine te houden. Zo presenteert hij je hetzelfde scenario dat jij lang geleden met je vader hebt doorgemaakt. Hij schijnt je genadeloos te grazen te nemen, en jij voelt je volkomen hulpeloos en slachtoffer. Beschrijft dit misschien min of meer je huidige situatie?' vroeg ik.

'Ik geloof het wel,' zei Jill zacht. Ze fronste haar wenkbrauwen in een poging het nieuwe beeld van haar situatie langzaam maar zeker duidelijk te krijgen.

‘Nou, daar zit je dan weer, Jill, de keus is aan jou. Jij kunt ervoor kiezen om te helen en te groeien – of om je gelijk te halen,’ zei ik met een glimlach.

‘Als je voor de keuze gaat die mensen gewoonlijk maken, dan ga je in de slachtofferrol zitten en geef je Jeff ongelijk, en daarmee geef je jezelf gelijk. Tenslotte lijkt zijn gedrag wreed en onredelijk en ik twijfel er niet aan dat heel wat vrouwen je zouden steunen, mocht je drastische maatregelen willen nemen. Hebben de meesten van je vriendinnen niet gezegd dat je bij hem weg moet gaan?’

‘Ja,’ antwoordde ze. ‘Iedereen zegt dat ik moet scheiden als hij niet verandert. Ik had eigenlijk gedacht dat jij dat ook zou zeggen,’ zei ze een beetje teleurgesteld.

‘Een paar jaar geleden had ik dat waarschijnlijk ook gezegd,’ zei ik lachend. ‘Maar sinds ik me in deze spirituele principes ben gaan verdiepen, is mijn hele manier van kijken naar dit soort situaties veranderd, zoals je hebt gemerkt,’ zei ik met een scheef lachje naar John. Hij grijnsde maar zei niets.

Ik ging verder. ‘Je hebt het waarschijnlijk al geraden. Het alternatief houdt in: zien dat er achter datgene wat er aan de oppervlakte lijkt te gebeuren, iets anders gebeurt dat veel dieper gaat – en dat voor jou van heel groot belang kan zijn. Het alternatief is dus: aanvaarden dat Jeffs gedrag misschien een andere boodschap bevat, een andere betekenis, een andere intentie, en dat er in de situatie een geschenk voor jou schuilt.’

Jill dacht even na en zei toen: ‘Jeffs gedrag is zo verdraaid bizar, dat het erg moeilijk is daar een redelijke verklaring voor te vinden. Misschien is er nog iets anders aan de hand dat ik op dit moment niet zie. Ik neem aan dat het net zoiets is als destijds met Henry, maar ik heb er meer moeite mee om het bij Jeff te zien, omdat ik op dit moment zo verward ben. Ik kan niet verder kijken dan wat er feitelijk gebeurt.’

‘Dat is prima,’ zei ik geruststellend. ‘Kijk, je hoeft je hoofd er niet over te breken. Het is voldoende om met het idee te spelen dat er misschien nog iets anders gaande is. Dat is al een enorme stap voor-

uit. De bereidheid om de situatie anders te bekijken, is in feite de sleutel tot jouw heling. Negentig procent van het helen vindt plaats op het moment dat jij bereid bent het idee toe te laten dat jouw ziel deze situatie liefdevol voor jou heeft gecreëerd. Doordat je bereid bent, geef je de controle uit handen en geef je het over aan God. Hij neemt dan de resterende tien procent voor zijn rekening. Wanneer jij dit op een dieper niveau werkelijk kunt begrijpen en je kunt overgeven aan het idee dat God dit, als je het aan hem overlaat, voor je regelt, hoef je helemaal niets te doen. Zowel de situatie als jouw genezing worden dan vanzelf en afdoende aangepakt.

Je kunt echter, voor je zelfs maar aan deze stap toekomt, een andere, perfect rationele stap zetten. Daardoor kun je de dingen meteen in een ander licht zien. Het heeft te maken met het scheiden van feiten en fantasie. Het betekent, dat je moet erkennen dat jouw overtuiging geen enkele feitelijke basis heeft. Jouw overtuiging is niets anders dan een verhaaltje dat je hebt verzonnen, op grond van een paar feiten en een heleboel interpretatie.

Dit doen we voortdurend. We ervaren iets en interpreteren dat op onze eigen manier. Daarna leggen we ervaring en interpretatie bij elkaar en bedenken zo een grotendeels onjuist verhaal over wat er is gebeurd. Dat verhaal wordt de overtuiging, en die verdedigen we alsof het de waarheid is. Dat is het natuurlijk nooit.

In jouw geval waren de feiten: dat papa je niet in zijn armen nam, niet met je speelde, je niet knuffelde en je niet op schoot nam. Hij kwam niet tegemoet aan jouw behoefte aan genegenheid. Dat waren de feiten. Op basis van die feiten heb je een cruciale aanname gedaan: “*Papa houdt niet van me.*” Klopt dat?’ Ze knikte.

‘Het feit dat hij niet tegemoetkwam aan jouw behoeften, wil echter niet zeggen dat hij niet van je hield. Dat is een interpretatie, het was niet de waarheid. Hij was een seksueel gefrustreerd mens, intimiteit had iets beangstigends voor hem; dat weten we. Misschien wist hij gewoon niet hoe hij zijn liefde voor jou tot uitdrukking kon brengen, zoals jij dat graag wilde. Kun je je dat prachtig poppenhuis nog herinneren, dat hij een keer met Kerst voor je heeft gemaakt? Ik weet nog dat hij er avond aan avond urenlang mee bezig was, als jij

al in bed lag. Misschien was dat voor hem de enige manier om zijn liefde voor jou te uiten.

Ik probeer zijn gedrag niet goed te praten of wat jij gezegd of gevoeld hebt, te ontkennen. Ik probeer je er alleen op te wijzen dat we allemaal de fout maken te denken dat onze interpretatie overeenstemt met de waarheid.'

'Je tweede belangrijke veronderstelling,' zo ging ik verder, 'gebaseerd op de feiten en op je interpretatie van "*papa houdt niet van me*", luidde: "*Het is mijn eigen schuld. Er moet iets mis zijn met mij*". Dat was een nog grotere leugen dan de eerste, vind je niet?'

Ze knikte.

'Het is geen verrassing dat jij die conclusie hebt getrokken. Kinderen denken zo. Zij denken dat de hele wereld alleen om hen draait. Als er dan iets niet in orde is, menen ze dat het hun schuld is. Als een kind zoiets voor het eerst denkt, is die gedachte verbonden met veel pijn. Om de pijn te verminderen, verdringt het kind die, waardoor het nog moeilijker wordt om van die gedachte af te komen. Zo blijven we, zelfs als we volwassen zijn, nog steeds opgescheept met het idee "*het is mijn schuld, er moet iets mis zijn met mij*".

Telkens wanneer een situatie in ons leven de herinnering aan die pijn of de daarmee verbonden gedachte oproept, gaan we emotioneel terug naar onze jeugd. We voelen en gedragen ons als het kleine kind dat voor het eerst die pijn voelde. Dat is in feite precies wat er gebeurde, toen jij zag hoe mijn Lorraine bij papa een gevoel van liefde opriep. Jij was zevenentwintig, maar op dat moment werd je weer de twee jaar oude Jill, die zich onbemind voelde, en je wilde meteen weer de emotionele honger stillen die je als kind gevoeld had. En dat wil je nog altijd, alleen dit keer bij je man.

De overtuiging waarop je al je relaties hebt gebaseerd, is de weergave van een interpretatie door een tweejarig kind en heeft absoluut niets met de feiten te maken,' concludeerde ik. 'Kun je dat begrijpen, Jill?'

'Ja,' antwoordde ze. 'Ik heb een paar heel domme besluiten genomen op grond van die onbewuste veronderstellingen, hè?'

‘Dat klopt, maar dat heb je gedaan toen je pijn had en nog te jong was om beter te weten. Hoewel je de pijn verdrong om er vanaf te komen, bleef de overtuiging onbewust in je leven doorwerken. Op dat punt besloot jouw ziel wat drama in je leven te creëren, zodat je er weer van bewust werd en opnieuw de kans zou krijgen te kiezen voor het helen van je pijn.

Jij hebt mensen in je leven aangetrokken die je direct confronteerden met je eigen pijn en die je de oorspronkelijke ervaring opnieuw lieten beleven,’ ging ik verder. ‘En dat doet Jeff op dit moment. Ik zeg natuurlijk niet dat hij dat bewust doet. Dat is niet zo. Hij is waarschijnlijk zelf nog meer verbaasd over zijn eigen gedrag dan jij. Bedenk dat dit een interactie is tussen twee zielen. Zijn ziel weet van jouw oorspronkelijke pijn en beseft dat jij de pijn niet kunt helen zonder de ervaring opnieuw mee te maken.’

‘Wow!’ zei Jill en haalde diep adem. Voor het eerst sinds we over de situatie begonnen te praten, kon ze zich ontspannen. ‘Dit is inderdaad een totaal andere manier om naar dingen te kijken, maar weet je wat? Ik voel me een stuk beter. Het lijkt wel alsof er een last van mijn schouders is gevallen – alleen al door er met jou over te praten.’

‘Dat komt omdat je energie is veranderd,’ reageerde ik. ‘Stel je voor hoeveel van je levenskracht en energie je hebt moeten inzetten om dat verhaal over papa en Lorraine in stand te houden. Denk je bovendien eens in hoe enorm veel energie nodig was om de gevoelens van verdriet en wrok te onderdrukken die aan het verhaal vastzitten. Toen je huilde, kon je een groot deel daarvan loslaten. En je hebt nu ingezien dat het sowieso allemaal fantasie was – wat een opluchting moet dat zijn! Bovendien heb je heel wat energie op Jeff geconcentreerd – je moest hem de schuld geven, jezelf de schuld geven, slachtoffer zijn, enzovoort. De bereidheid om de situatie in een ander licht te zien, stelt jou in staat al die energie los te laten en door je heen te laten stromen. Geen wonder dat je je lichter voelt!’ zei ik glimlachend.

‘En als ik bij Jeff weg was gegaan, in plaats van te begrijpen wat er op onbewust niveau gebeurde?’ vroeg Jill.

‘Dan had je ziel iemand anders aangetrokken om je te helpen helen,’ antwoordde ik snel. ‘Maar je hebt hem niet verlaten, toch? In plaats daarvan kwam je hier. Je moet begrijpen dat deze reis geen toeval is. Toeval bestaat hier niet. Jij hebt – of liever gezegd je ziel heeft – deze reis en daarmee deze gelegenheid gecreëerd om de dynamiek van de situatie met Jeff te kunnen begrijpen. Je ziel heeft je hierheen gebracht. Johns ziel heeft op datzelfde moment deze speciale reis gecreëerd zodat jullie hier samen naartoe konden komen.’

‘En hoe zit dat met de twee Lorraines,’ vroeg Jill. ‘Hoe kan dat? Dat is toch beslist toeval.’

‘Toeval bestaat niet in dit systeem. Je hoeft alleen te weten dat jullie zielen, en de zielen van sommige anderen, hebben samengespannen om deze situatie te creëren. En kijk eens hoe perfect het was dat iemand met de naam Lorraine bij de oorspronkelijke situatie was betrokken en ook nu weer. Een duidelijker, volmaakter aanwijzing is nauwelijks mogelijk. Je kunt je moeilijk voorstellen dat dit geen afgesproken werk is, vind je ook niet?’ zei ik.

‘En wat moet ik hier nu mee?’ vroeg Jill. ‘Het is waar, ik voel me opgelucht. Maar wat moet ik doen als ik naar huis ga, naar Jeff?’

‘Er is maar heel weinig dat je kunt doen,’ antwoordde ik. ‘Vanaf dit punt is het meer een kwestie van hoe jij je van binnen voelt. Begrijp je dat je niet langer slachtoffer bent? Begrijp je dat Jeff niet langer je kwelgeest is? Zie je ook dat deze situatie precies datgene was wat je nodig had en wilde? Voel je hoeveel die man van je houdt – op zielsniveau, bedoel ik?’

‘Wat wil je daarmee zeggen?’ vroeg Jill.

‘Hij was bereid alles te doen wat nodig was om je op dit punt te krijgen. Zodat je opnieuw kon kijken naar je overtuigingen over jezelf en kon inzien dat ze niet deugden. Besef je hoeveel hij op zich genomen heeft om je te helpen? Hij heeft een vriendelijk karakter, het moet dus niet eenvoudig voor hem geweest zijn. Er zijn maar weinig mannen die dat voor je gedaan zouden hebben – met het risico je kwijt te raken. Jeff, of liever Jeffs ziel, is een ware engel voor je. Als je het echt begrijpt, zul je hem heel dankbaar zijn! Bovendien

straal je niet langer uit, dat je het niet waard bent dat mensen van je houden. Je zult misschien voor het eerst in je leven in staat zijn liefde toe te laten. Je zult Jeff vergeven blijken te hebben, omdat het je duidelijk is dat er nooit iets verkeerd is gegaan. Het was in elk opzicht perfect.

En ik garandeer je,' ging ik verder, 'dat Jeff op dit moment al aan het veranderen is en zijn bizarre gedrag laat varen. Zijn ziel heeft al gevoeld dat je hem hebt vergeven en de misvatting over jezelf hebt geheeld. Als jij je energie verandert, verandert de zijne ook. Jullie zijn energetisch verbonden. Fysieke afstand is irrelevant.'

Nu kwam ik terug op haar vraag en zei: 'Je hoeft dus niets bijzonders te doen als je thuis komt. Ik wil zelfs dat je me belooft niets te doen zodra je weer thuis bent. Praat in geen geval met Jeff over je nieuwe kijk op de dingen. Ik wil dat jij zelf ziet hoe alles automatisch anders zal zijn, gewoon als gevolg van jouw andere manier van kijken.

Jij zult je ook anders voelen,' voegde ik eraan toe. 'Je zult kalmer zijn, beter in je vel zitten en je meer ontspannen voelen. Je zult een soort innerlijke zekerheid uitstralen, die een tijdlang vreemd zal zijn voor Jeff. Het zal een tijdje duren tot je relatie met hem zich heeft aangepast. Misschien is het nog even moeilijk, maar het probleem zal zeker verdwijnen,' besloot ik vol overtuiging.

Jill en ik spraken voor ze naar Engeland terugkeerde, nog vele keren over deze nieuwe kijk op haar situatie. Het is altijd moeilijk voor iemand die emotioneel sterk onder druk staat, om het Radicaal Vergevenperspectief te aanvaarden. Om zover te komen dat Radicaal Vergeven echt kan plaatsvinden, moet je vaak hard werken om het je eigen te maken en heb je er steeds weer bevestiging voor nodig. Om mijn zus te helpen, liet ik haar kennismaken met bepaalde ademhalingstechnieken die helpen emoties los te laten en nieuwe manieren van zijn te integreren. Bovendien vroeg ik haar een Radicaal Vergevenwerkblad in te vullen (zie Deel vier: Gereedschap voor Radicaal Vergeven).

Op de dag dat Jill zou vertrekken, was ze duidelijk gespannen bij het vooruitzicht terug te keren naar de situatie die ze had achter-

gelaten. Op weg naar het vliegtuig keek ze nog een keer om en probeerde vol vertrouwen naar ons te zwaaien, maar ik wist dat ze bang was haar nieuw verworven inzicht kwijt te raken en opnieuw in het drama te worden meegezogen.

Kennelijk verliep het weerzien met Jeff redelijk goed. Jill vroeg hem haar niet meteen vragen te gaan stellen over wat er tijdens haar reis allemaal was gebeurd. Ze vroeg hem ook haar een paar dagen wat ruimte te geven om haar draai te vinden. Ze merkte echter meteen een verandering in hem op. Hij was attent, aardig en zorgzaam – meer de Jeff die ze had leren kennen voor de ellende begon.

De daaropvolgende dagen vertelde Jill Jeff dat ze hem niet langer de schuld gaf van wat dan ook en dat ze hem niet wilde veranderen. Ze zei dat ze erachter was gekomen dat zij zelf verantwoordelijk was voor haar gevoelens. Ze zou alles wat er gebeurde op haar eigen manier oppakken, zonder hem voor wat dan ook de schuld in de schoenen te schuiven. Ze weidde er verder niet over uit en deed evenmin een poging het uit te leggen.

Het ging een aantal dagen goed. Jeffs gedrag ten opzichte van zijn dochter Lorraine veranderde dramatisch. Alles leek in feite weer te worden zoals het in de relatie geweest was, maar de sfeer tussen Jeff en Jill bleef gespannen en hun communicatie was beperkt.

Ongeveer twee weken later kwam de situatie tot een crisis. Jill keek Jeff aan en zei rustig: 'Ik heb het gevoel alsof ik mijn beste vriend heb verloren.'

'Ik ook,' antwoordde hij.

Voor het eerst in maanden begrepen ze elkaar. Ze sloegen hun armen om elkaar en begonnen te huilen. 'We moeten praten,' zei Jill. 'Ik moet je vertellen wat ik bij Colin in Amerika heb geleerd. Het zal eerst vreemd klinken voor je, maar ik wil het met je delen. Je hoeft het niet te geloven, maar ik wil gewoon dat je me hoort. Wil je dat?'

'Natuurlijk,' antwoordde Jeff. 'Ik weet dat er daar iets belangrijks met je is gebeurd. Ik wil graag weten wat. Je bent erg in je voordeel veranderd. Je bent niet meer dezelfde vrouw die samen met John op het vliegtuig is gestapt. Vertel me maar wat er is gebeurd.'

Jill praatte aan een stuk door. Ze vertelde zo goed ze kon over de dynamiek van Radicaal Vergeven op een manier die voor Jeff te begrijpen was. Ze voelde zich sterk en krachtig, zeker van zichzelf en van haar inzicht, vol vertrouwen en helder van geest.

Jeff, praktisch en iemand die altijd sceptisch is bij alles wat niet rationeel kan worden verklaard, verzette zich dit keer niet. Hij was juist heel ontvankelijk voor de gedachten die Jill aandroeg. Hij zei dat hij open stond voor het idee dat er achter de dagelijkse werkelijkheid een spirituele wereld zou kunnen bestaan. Op basis daarvan zag hij in het concept van Radicaal Vergeven wel een soort logica. Hij accepteerde het weliswaar niet helemaal, maar was toch bereid om te luisteren, het te overwegen en te zien hoe Jill erdoor veranderd was.

Na het gesprek voelden ze allebei dat hun liefde voor elkaar een nieuwe impuls had gekregen en dat hun relatie zeker te redden was. Ze beloofden elkaar echter niets, maar kwamen overeen met elkaar in gesprek te blijven en tegelijkertijd af te wachten hoe de relatie zich zou ontwikkelen.

Het bleek heel goed te gaan. Jeff sloofde zich nog steeds nogal uit voor zijn dochter Lorraine, maar toch was dat minder dan voorheen. Jill merkte dat het haar nauwelijks iets deed, zelfs wanneer Jeff met dat gedrag bezig was. Ze viel niet meer emotioneel terug, zodat ze ook niet meer vanuit oude opvattingen over zichzelf reageerde.

Binnen een maand na hun gesprek over Radicaal Vergeven, kwam er een eind aan Jeffs oude gedrag met Lorraine. Lorraine, op haar beurt, belde niet meer zo veel en kwam minder vaak op bezoek, ze had de draad van haar leven weer opgepakt. Alles kwam langzaam weer in orde en hun relatie werd stabiel en liefdevoller dan ooit tevoren. Jeff werd weer de vriendelijke, gevoelige man die hij van nature is. Jill werd zelfstandiger en Lorraine werd veel gelukkiger.

Terugkijkend, ben ik er zeker van dat Jill en Jeff uit elkaar waren gegaan als Jills ziel haar niet naar Atlanta had geleid, zodat we samen konden praten. In het grote geheel was dat ook goed geweest. Dan

had Jill iemand anders ontmoet, met wie ze het drama in haar leven opnieuw zou hebben geënceneerd en zo zou ze weer de kans gekregen hebben om te helen. In dit geval had ze de kans gegrepen en is ze bij Jeff gebleven.

Nu ik, vele jaren na de crisis, aan deze tweede editie schrijf, zijn ze nog steeds bij elkaar en bijzonder gelukkig. Net als iedereen creëren ze nog steeds dramatische situaties – maar ze weten nu hoe ze deze kunnen gebruiken om te helen en hoe ze er zo snel en waardig mogelijk doorheen kunnen komen.

P.S. Het schema op de volgende pagina is een grafische weergave van Jills verhaal. Ze had er erg veel aan. Het laat zien hoe de oorspronkelijke pijn van het geen liefde krijgen van haar vader, tot de overtuiging had geleid dat ze niet goed genoeg was en hoe dat effect had op haar leven. Je kunt zoiets ook voor jezelf tekenen, als een soortgelijk verhaal jouw leven beheerst.

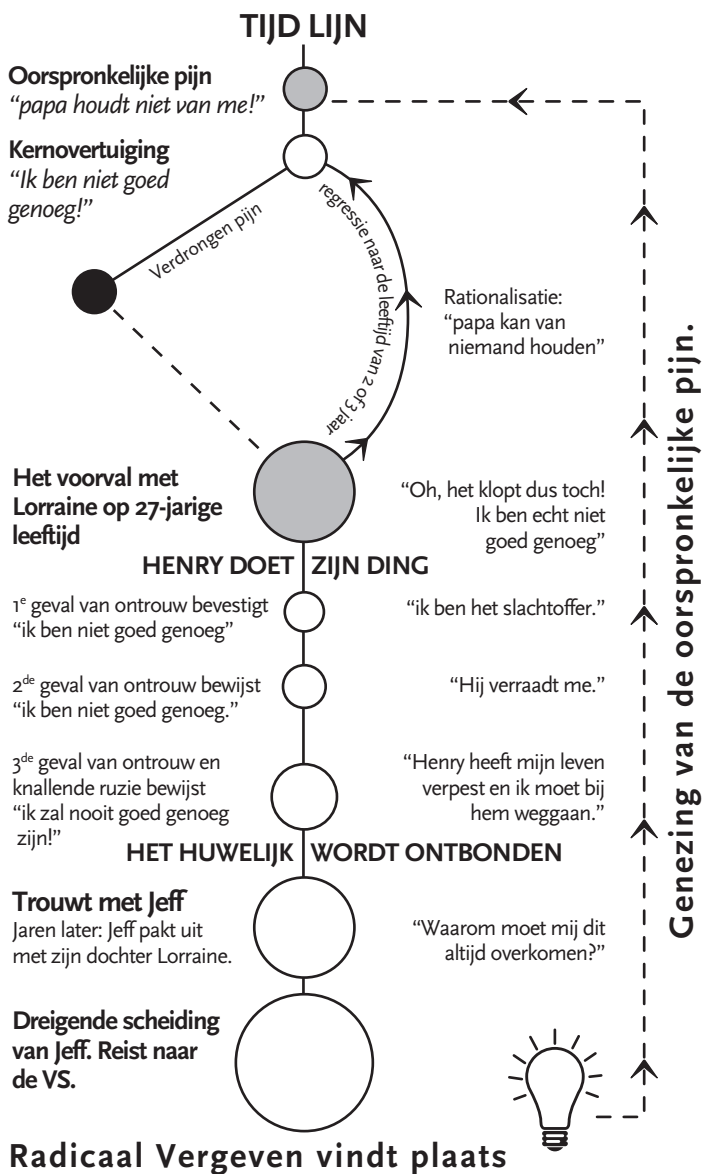

Fig. 1: Jills helende reis